

## **ПОРАДИ ЩОДО СПІЛКУВАННЯ І ВИХОВАННЯ ПРОБЛЕМНОЇ ДИТИНИ**

1. Якщо дитина проявляє садистські нахили, жорстока по відношенню до інших людей, тварин – проблема емоційного і психічного стану. В такому стані треба звертатись до дитячого психотерапевта.
2. Якщо дитина гіперактивна – потрібна консультація педіатра, який поставить діагноз і призначить лікування.
3. Якщо дитина запальна чи войовнича – переконайтесь чи саме батьки не провокують таку поведінку. До такої треба бути уважним, роз'яснювати наслідки такої поведінки, щоб вона вчилася регулювати свої стосунки із іншими людьми.
4. Якщо дитина не вміє стримувати гнів, необхідно залучити її до активного слухання, щоб вона вчилася вербально висловлювати агресію і знімати збудженість, нервовість.
5. Із кінозалу (домашнього) виключити перегляд фільмів і телепередач із сценами насилля, жорстокості
6. Ні в якому разі не застосовувати фізичні покарання.
7. Роз'єднати хулігана і жертву Зайняти хулігана корисною роботою, щоб його енергія використовувалась з миролюбною метою.
8. Привчити дітей самим вирішувати свої проблеми настільки, наскільки це можливо, без стороннього втручання.
9. Не дозволяйте такій дитині сидіти без діла. Спрямуйте її енергію на щось корисне.
10. Доброчесливість і теплі стосунки з такими дітьми, постійне спілкування і вміння слухати дитячі проблеми, переконання, а не фізична сила – це допоможе запобігти агресивності.

## **ПОРАДИ ЩОДО ВСТАНОВЛЕННЯ ДОВІРИ МІЖ ПРОБЛЕМНИМ ПІДЛІТКОМ І КЛАСНИМ КЕРІВНИКОМ В КРИЗОВИЙ СТАН ДЛЯ НІХ**

1. Уважно вислухайте дитину, Прагніть до того, щоб підліток зрозумів, що він вам не байдужий і ви готові зрозуміти і прийняти його. Не перебивайте і показуйте свого страху. Відноситесь до нього серйозно, з повагою.

2. Запропонуйте свою підтримку і допомогу. Постарайтесь переконати, що даний стан ( проблема) тимчасові і швидко пройдуть Проявіть співчуття і покажіть, що ви поділяєте і розумієте його почуття.

3. Зацікавтесь, що саме турбує підлітка.

4. Впевнено спілкуйтесь з підлітком Саме це допоможе йому повірити у власні сили. Головне правило в роботі з дітьми – не нашкодь!

5. Використовуйте слова, речення, які будуть сприяти встановленню контактів: розумію, звичайно, відчуваю, хочу допомогти.

6. В розмові з підлітком дайте зрозуміти йому, що він необхідний і іншим і унікальний як особистість Кожна людина незалежно від віку, хоче мати позитивну оцінку своєї діяльності.

7. Недооцінка гірша ніж переоцінка, надихайте підлітка на високу самооцінку. Вмійте слухати, довіряйте і викликати довіру в нього.

***Рекомендації***  
***учасникам підпроцесу***  
***щодо підвищення самооцінки у “важких” підлітків***

1. Намагайтесь створити добрі стосунки у спілкуванні з підлітком, бо їх відсутність – це причина виникнення тривожності у дитини.
2. Поважайте індивідуалізм підлітка, бо його зневага веде до появи самотності дитини.
3. Стверджуйте загальнолюдські цінності – це стане на допомогу під час появи у підлітка думок про самотність або втрати друга (друзів).
4. Частіше нагадуйте “важким” підліткам про їхні позитивні якості – це допоможе уникнути в їхній свідомості закріплення негативних оцінок щодо них самих та формування низької самооцінки.
5. Навчайте підлітка поважати свою гідність, розуміти свої вчинки, виховувати самоповагу, позитивне ставлення, розуміння, терплячість до оточуючих, їхніх оцінок щодо самого підлітка.
6. Сприяйте розвитку процесу самореалізації – активній праці самого підлітка щодо розвитку своєї особистості.
7. Створюйте умови щодо формування у підлітків інтересу до того, якими вони стануть у майбутньому – це могутній фактор саморозвитку “важкого” учня.
8. Допомагайте “важким” підліткам знайти свої життєві цілі – це зможе усунути багато проблем під час їхнього виховання.

***Рекомендації***  
***педагогам під час виправлення поведінки підлітків,***  
***схильних до правопорушень***

1. Проявляйте витримку під час спілкування з проблемними підлітками.
2. Терпляче і наполегливо пояснюйте неправильність їхніх поглядів і поведінки.
3. Намагайтесь переконувати і відкривати “важким” підліткам гідні та цікаві життєві перспективи.
4. Постійним повчанням не закріплюйте у підлітків, схильних до правопорушень, негативну оцінку своїх учинків.
5. Не перешкоджайте їхній участі у звичайних молодіжних об'єднаннях.
6. Уникайте надто наполегливо і безцеремонно втягувати таких підлітків в суспільні справи колективу учнів.
7. Сприяйте організації педагогами та батьками спільних масових заходів, що з'єднують підлітків з різною поведінкою, світосприйняттям, успішністю.
8. Втягуйте “важких” підлітків в суспільно корисні трудові справи, використовуючи притаманну їм завзятість в досягненні поставленої мети, прагнення до першості, частково усвідомлене почуття їхньої соціальної неповноцінності.
9. По можливості, з метою перевиховання підлітків, які вже зробили помилку в житті, змініть обставини та звичні їм форми поведінки, виказуйте їм довіру, схвалюйте їхні досягнення.
10. Виховуйте у таких підлітків вміння не тільки підкорятися, а й командувати, не принижуючи та не уражуючи інтереси однолітків.

***Рекомендації***

## ***батькам підлітків, схильних до правопорушень***

1. Намагайтесь бути завжди позитивним прикладом для своєї дитини, законослухняним громадянином своєї країни.
2. З молодшого віку прищеплюйте дітям повагу до закону, прав людини.
3. Проявляйте витримку, терпіння під час спілкування з дитиною, обговорення його протиправних вчинків (дій).
4. Шляхом переконання, створення гідних та цікавих життєвих перспектив сприяйте виникненню у підлітків прагнення до законослухняності, вибору гідних друзів, дозвілля.
5. Відмовтеся від постійних повчань, не закріплюйте у підлітків негативної оцінки своїх учинків.
6. Не нав'язливо здійснюйте систематичний контроль за життєдіяльністю підлітка.
7. В процесі необхідного перевиховання змінюйте обставини в сім'ї, звичні форми поведінки, спілкування, контролю та інше з дитиною та поміж дорослими.
8. Сприяйте особистісному зростанню дитини.
9. Висловлюйте їйому свою довіру, схвалюйте його досягнення, виробляйте вміння не тільки підкорятися, а й командувати.